

PITANJA I ODGOVORI

Sadržaj

Uvod.....	1
„Kako planirati i upravljati nastavom na daljinu u školama (u doba neizvjesnosti)?“	2
„Organizacija i provođenje nastave u virtualnom okruženju“	4
„Planiranje i poučavanje u online i kombiniranoj nastavi“	5
„Snalaženje u Loomenu“, „Izrada virtualne učionice i organizacija nastave u Loomenu“ i „Komunikacija, praćenje i vrednovanje u Loomenu“	7
„Podrška učenicima kroz učinkovitu suradnju, komunikaciju i povratno informiranje“	13
„Metode poučavanja u online okruženju i u učionici – nastava kao dijalog“	14

Uvod

Tijekom rujna i listopada 2020. godine CARNET je održao osam webinarâ namijenjenih svim odgojno-obrazovnim radnicima, ali i drugim zainteresiranim polaznicima koji žele steći, unaprijediti ili obnoviti vlastite kompetencije u osmišljavanju i provođenju nastave u virtualnom okruženju ili kombiniranim modelom nastave u učionici i na daljinu.

Sudionici su se na webinare mogli prijaviti putem aplikacije EMA. Nakon prisustva na webinaru ostvarili su pravo na potvrdu o sudjelovanju.

Snimke održanih webinarâ dostupne su na [CARNET-ovim mrežnim stranicama](#) i portalu [CARNET Meduza](#). Ako želite snimku pogledati na portalu CARNET Meduza u tražilicu je potrebno upisati točan naziv webinarâ.

U nastavku donosimo odgovore na pitanja koja su korisnici postavljali tijekom trajanja pojedinog webinarâ.

„Kako planirati i upravljati nastavom na daljinu u školama (u doba neizvjesnosti)?“

Održan: petak, 4. rujna 2020. godine

1. Mogu li razrednice u razrednoj nastavi dobiti za vrijeme online nastave od CARNET-a (MZO-a) SIM karticu s pretplatom da ne plaćaju privatne troškove od par stotina kuna za telefonske razgovore s roditeljima.

CARNET nije nadležan za ovaj upit. Budući da je upit u nadležnosti Ministarstva znanosti i obrazovanja, molim Vas da se za daljnje informacije obratite njima.

2. Učenici srednjih škola nisu dobili nikakvu podršku oko nabavke tehničke opreme za praćenje nastave na daljinu. Može li se svakom učeniku u RH omogućiti kupnja laptopa bez PDV-a jednom u 5 godina?

CARNET nije nadležan za ovaj upit. Budući da je upit u nadležnosti Ministarstva znanosti i obrazovanja, molim Vas da se za daljnje informacije obratite njima.

3. U komunikaciji s MZO prenesite to da su učenici u srednjim školama nemaju nikakve olakšice kod nabavke tehničke opreme za praćenje online nastave.

CARNET zahvaljuje na informaciji.

4. Rekli ste da se osiguraju alternative za alate u nastavi na daljinu, možete li navesti konkretniji primjer? Naša škola je na Google Classroomu. Hvala!

Primjeri alternativnih alata za provođenje cjelovite nastave na daljinu ili za podršku nekom aspektu nastave na daljinu su MS Teams, Google Meet i OneNote Class Notebook. Dodatne informacije o provođenju nastave na daljinu možete pronaći na stranici <https://www.carnet.hr/usluga/udaljenoucenje/>. Informacije o većem broju specifičnih alata, sustava i aplikacija za uporabu u nastavi na daljinu možete pronaći i na e-Laboratoriju na adresi <https://e-laboratorij.carnet.hr/>.

5. Svaka škola ima radno mjesto domara koji brine o inventaru škole. Danas je u većini škola veća potreba za radnim mjesto IT tehničara koji će brinuti o stotinama računala u školi (stolna računala po učionicama, uredima, kabinetima informatike, laptopi zaposlenika, tableti učenika). Zbog čega se ne uvede radno mjesto IT tehničara u svakoj školi?

CARNET nije nadležan za ovaj upit. Budući da je upit u nadležnosti Ministarstva znanosti i obrazovanja, molim Vas da se za daljnje informacije obratite njima.

6. Znači uz Google Classroom ukoliko bude teškoća trebamo osigurati nastavu i u drugom alatu? Treba li to biti unaprijed pripremljeno?

Prilikom korištenja tehnologije poželjno je imati alternativu u slučaju da odabrana tehnologija u tom trenutku zakaže. U tom smislu je potrebno provesti i neke pripreme, ali teško je definirati u kojem opsegu jer takva priprema može zahtijevati velike ljudske, tehničke i materijalne resurse, uključujući i edukaciju nastavnika i učenika za korištenje alternativne tehnologije. Vrlo je zahtjevno imati u rezervi potpuno spreman alternativni sustav. Vjerojatno će u mnogim slučajevima biti izvedivije koristiti neke već uhodane i

manje zahtjevne alternative, npr. ako ne uspije održavanje sata putem videokonferencije, nastavnik može učenicima poslati najvažnije poruke putem e-pošte.

7. Postoji li neko novo rješenje? Stvarna nastava u jednom razredu, a livestreamingom da se prenosi u ostale razrede? Tko bi trebao financirati nabavku opreme?

Livestreaming je primjeren za prenošenje predavanja, a ako podrazumijeva i sinkronu komunikaciju s učenicima, ona može biti vrlo zahtjevna ako u njoj sudjeluje veliki broj učenika jer će jednom nastavniku biti teško odgovoriti na moguća pitanja svih učenika u razredu i online. Također je pitanje imaju li svi učenici mogućnost pristupiti livestreamingu u zakazano vrijeme, imaju li tehničke i prostorne uvjete u svojim domovima (npr. ako više članova obitelji sudjeluje u videokonferencijskoj nastavi i radnim aktivnostima u isto vrijeme, svi moraju imati pristup računalu i odvojenu prostoriju). To je tijekom karantene problem i u društvima bogatijim od našeg. Zato je najsigurnije provjeriti s učenicima i nastavnicima imaju li uvjete za korištenje određene tehnologije kod kuće.

Što se tiče financiranja nabave opreme, to je pitanje na koje CARNET ne može odgovoriti.

Općenito govoreći, ne postoji univerzalno rješenje primjene tehnologije koje bi vrijedilo za sve škole u svim situacijama, već je potrebno uvažiti sve relevantne aspekte prilikom donošenja takve odluke. SECTIONS model kojeg je razvio eminentni stručnjak na području učenja na daljinu Tony Bates može u tome pomoći. Opis ovog modela možete pronaći na ovoj stranici: <https://opentextbc.ca/teachinginadigitalage/part/9-pedagogical-differences-between-media/>

Opise rješenja i brojne savjete za provođenje nastave na daljinu možete pronaći na stranici: <https://www.carnet.hr/usluga/udaljenoucenje/>.

8. U MS Teamsu je li pametnije da administrator radi za sva razredna odjeljenja Virtualne učionice, ili svaki razrednik radi Kanal za svoje odjeljenje?

Pitanje nije potpuno jasno. MZO je u travnju 2020. izdalo smjernice prema kojima bi razrednik u predmetnoj nastavi i srednjoj školi (ili osoba koju ravnatelj ovlasti) trebao organizirati „virtualni razred“ u kojemu su svi učenici i predmetni nastavnici tog razreda. Unutar tima na razini razreda, moguće je otvoriti predmete kao kanale kako bi se osigurala jasna struktura i podjela ovlasti nastavnika. Tko će otvoriti timove i kanale ovisi o odluci ravnatelja škole.

„Organizacija i provođenje nastave u virtualnom okruženju“

Održan: četvrtak, 10. rujna 2020. godine

1. Zanima me postoji li kodeks primjerenog ponašanja tijekom on line nastave?

Kako u svakodnevno *stvarnom* životu postoje određena pravila ponašanja kojeg bi se trebao pridržavati svaki pripadnik društva, tako se u i virtualnom okruženju treba pridržavati određenih pravila ponašanja. Općenito postoje definirana pravila ponašanja tzv. *netiquette (Interent etiquette)* koja određuju osnovna pravila prihvatljivog/pristojnog ponašanja na internetu. Online nastava zahtijeva određenu interakciju svih njezinih sudionika, pa tako je za očekivati da se u navedenoj interakciji, ali u samoj nastavi na daljinu definiraju prihvatljiva ponašanja. Kodeks primjerenog ponašanja može propisati svaki učitelj ili organizator nastave na daljinu, no važno je da ga usvoje i poštuju svi sudionici nastavnog procesa. Kako biste se pripremili definirati pravila ponašanja u vašoj nastavi na daljinu možete pogledati neke od primjera pravila ponašanja u nastavi na daljinu:

- a. <https://web.uri.edu/teachonline/netiquette-in-your-online-class/>
- b. <https://www.utep.edu/extendeduniversity/utepconnect/blog/october-2017/10-rules-of-netiquette-for-students.html>
- c. https://ucc.instructure.com/courses/32077/pages/netiquette-the-dos-and-donts-of-online-communication?module_item_id=616393

2. Spominjete u nekoliko navrata istraživanje/anketu zadovoljstva učenika/učitelja/roditelja. O kojem se konkretnom istraživanju radi, možete li dati poveznicu, ako je javno objavljeno?

Radi se o istraživanju koje je provodio CARNET mješovitom metodologijom - kroz akcijska istraživanja za vrijeme trajanja nastave na daljinu i upitnicima za ravnatelje, roditelje, učitelje i nastavnike na kraju školske godine kroz koje je skupljeno oko 27000 odgovora. Međutim, nije se ispitalo njihovo zadovoljstvo, nego njihovo iskustvo u online nastavi s fokusom na korištenje infrastrukture i digitalne tehnologije. Rezultati istraživanja trenutno su u procesu objave. O rezultatima istraživanja govorili su sami praktičari i provoditelji akcijskih istraživanja na Okruglom stolu koji se održao a CUC-u 2020. Na sljedećoj [poveznici](#) dostupna je snimka Okruglog stola.

„Planiranje i poučavanje u online i kombiniranoj nastavi“

Održan: petak, 18. rujna 2020. godine

1. Koji su digitalni alati, po vašem osobnom iskustvu, pogodni za online nastavu? Konkretno, zanima me imate li iskustva u radu s Edmodo platformom i što mislite o njoj?

Edmodo može biti izuzetno koristan za organizaciju nastavnih aktivnosti s vašim učenicima, mnogi nastavnici koriste ovu mrežu, a više informacija možete pogledati na našem portalu e-Laboratorij: <https://e-laboratorij.carnet.hr/edmodo-2/>. Informacije o ostalim našim uslugama, kako sustavima i alatima, tako i repozitorijima obrazovnih sadržaja koji mogu biti korisni možete pogledati na našoj mrežnoj stranici Nastava na daljinu: <https://www.carnet.hr/usluga/udaljenoucenje/>

2. Da li je moguće oblikovati istraživačko učenje u online nastavi ?

Provedba metode istraživačkog učenja nije ovisna o mediju u kojem se odvija. Metoda istraživačkog učenja jednako uspješno može se primijeniti u online okruženju, kao i u učionici. Ono što je važno je da se obuhvate sve faze istraživačkog učenja: postavljanje pitanja, istraživanje, kreiranje, rasprava i refleksija, te da se za svaku od faza odrede digitalni alati kroz koje će navedene faze biti realizirane. Primjerice, faza postavljanja pitanja može se realizirati u diskusijskom forumu, kao i faza rasprave, istraživanje se može provesti pregledom literature bilo u tiskanom ili elektroničkom obliku, faza kreiranja u odabranom digitalnom alatu za kreiranje sadržaja (npr. Loomen, Google Disk, Office 365 i dr.), dok se refleksija može provesti sinkronom komunikacijom u odabranoj aplikaciji koja omogućava video pozive.

3. Ima li kakvih snimljenih materijala za nastavu etike i gdje ih mogu pronaći?

Digitalni nastavni materijali iz različitih područja i za različite predmete mogu se naći na stranicama repozitorija digitalnih nastavnih materijala Edutorij, koji je dostupan na adresi <https://edutorij.e-skole.hr/share/page/home-page>.

4. S obzirom na stavljanje naglaska na prijenos znanja učitelja na učenika, kolika je opasnost razvodnjavanja čistoga znanja u e-tivities? Može li to značiti da učenici sami kreiraju neko svoje znanje digitalizirajući.

E-aktivnosti (*eng. e-tivities*) stavljaju naglasak na pristup u kojem je učenik u centru nastavnog procesa, pri čemu dominiraju metode u kojima je učenik aktivni sudionik. Dakle, naglasak ne bi trebao biti na prijenosu znanja s nastavnika na učenika, već na osmišljavanju takvih aktivnosti u kojima je nastavnik moderator, a učenici aktivni sudionici u provedbi aktivnosti. Konzumacija sadržaja koji se uči samo je jedna od faza provedbe aktivnosti, a ne isključivi cilj, bilo da je riječ o samostalnom ili suradničkom učenju.

5. Mnogi kolege koristili su Zoom za video poziv: koliko je sigurno, obzirom na zaštitu podataka, ponuditi učenicima da instaliraju Zoom na svojim računalima? Moramo li tražiti suglasnost roditelja i u kojem obliku?

CARNET-ov Nacionalni CERT ne može potvrditi je li aplikacija Zoom zlonamjerna ili nije. Isto tako ne možemo tvrditi da je neka aplikacija sigurnija od druge. Upravo stoga, savjetujemo da korisnici više obrate pozornost na sigurnost te koriste snažne lozinke, ažuriraju aplikacije, prikrivaju kameru kada se ona ne koristi te dodatan trud posvete promišljanju o sigurnosti te utvrđivanju rizika prilikom korištenja alata ovog tipa. Potpuna sigurnost ne postoji, ali neki pružatelji usluga ulažu više resursa od drugih u osiguravanje visoke razine sigurnosti svojih usluga.

Prilikom pripreme provedbe nastave na daljinu CARNET je na mrežnoj stranici <https://www.carnet.hr/udaljenoucenje> objavio pregled svih rješenja, dostupnih usluga i alata za nastavu na daljinu kojima se pristupa elektroničkim identitetom u sustavu AAI@EduHr te upute za njihovo korištenje. Sve navedene usluge i alati su besplatni za korištenje. Iako na raspolaganju imaju brojne CARNET-ove usluge, u konačnici nastavnici i učitelji sami organiziraju nastavni sat i biraju kako će izgledati njihova online nastava i putem koje će je aplikacije održati.

Što se tiče suglasnosti roditelja, molimo Vas da se obratite Ministarstvu znanosti i obrazovanja .

6. Imate li savjet za opremu za nastavu na daljinu, konkretno web kamere? Neke specijalne karakteristike, preporuke (imamo hibridnu nastavu, a još nemamo opremu pa nam je to važno)

Preporučujemo kameru s minimalno 720p rezolucijom i barem 30 fps (slika u sekundi).

„Snalaženje u Loomenu“, „Izrada virtualne učionice i organizacija nastave u Loomenu“ i „Komunikacija, praćenje i vrednovanje u Loomenu“

Održani:

- a. Snalaženje u Loomenu: četvrtak, 17. rujna 2020. godine
- b. Izrada virtualne učionice i organizacija nastave u Loomenu: četvrtak, 24. rujna 2020. godine
- c. Komunikacija, praćenje i vrednovanje u Loomenu: četvrtak, 1. listopada 2020. godine

1. Zašto ne mogu naći potvrde o završenim virtualnim učionicama Škole za život? Kome se obratiti za pomoć? Da li će se i kada nastaviti edukacije na Loomenu za učitelje?

Škola za život se odvijala na sustavu Loomen, a ne na sustavima Loomen 2 ili Loomen 3. Prijavite se na sustav Loomen te provjerite dostupnost učionica i znački. Prema informacijama koje imamo virtualne učionice Škole za život stavljene su u stanje mirovanja, a mentori više nisu dostupni. Ako ne možete pronaći vaše potvrde kontaktirajte organizatore putem e-pošte kurikulum@mzo.hr.

2. Može li se i u Loomen tečaj umetnuti više od 54 teme ili je taj broj ograničenje? Ako da, molim Vas, pojašnjenje kako to učiniti?

Broj tema je ograničen sustavom i ne možete ih samostalno povećavati. Smatramo da je broj tema dovoljan. Ako je potrebno više tema od navedenog broja predlažemo otvaranje i organiziranje nove učionice.

3. Ako već imam otvorene kolegije na Loomenu, kada otvaram nove trebam li ići na Loomen 3 za srednje škole, jer tamo radim, ili mogu i dalje otvarati u Loomenu.

Nove učionice možete i dalje otvarati na sustavu Loomen gdje imate otvorene i druge učionice.

4. Možete li nam na sustavu Loomen 3 uključiti iste mogućnosti za aktivnosti koje ima Loomenu? Hoće li Loomen 3 sustići stari Loomen: nedostaju mnogi tipovi pitanja (neka s RegExom, Formulas), plugin Game (cryptex, hangman, crossword...), plugin GeoGebra?

Nažalost, trenutno to nije moguće zbog ograničenih resursa.

5. Pozdrav, može li se u obliku kolegija Grid mijenjati redoslijed tema? Naime, trebamo "pogurati" stare teme na dno (predmeti od prošle godine koje nismo htjeli brisati, a nevidljivi su učenicima).

Trebate biti u modu „Omogući izmjene“ te pritisnuti na ikonu plusa pored naziva teme te na taj način prebaciti temu na željeno mjesto.

6. Postoji li mogućnost naprednog pretraživanja tečajeva na Loomenu, npr. po nazivu tečaja i predavaču?

U gornjem desnom uglu sučelja, lijevo od povećala, postoji polje za pretragu tečajeva. Polje također pretražuje i po imenu predavača.

7. Kada pokušam učitati značku na Badgr, dobijem poruku da ta značka nije dodijeljena meni. Zašto se to zbiva?

E-adresu s kojom ste osvojili značku i koja se nalazi u vašem profilu na sustavu Loomen ili nekom drugom sustavu, potrebno je dodati u vaš profil na Badgr-u. Ako ste primjerice značku osvojili s e-adresom iz sustava škola onda je tu adresu potrebno dodati u profil na Badgr-u. Na ovaj način sustav Badgr provjerava radi li se o istom korisniku.

8. Postoji li mogućnost slaganja tečaja na naslovnici tako da najčešće korišteni budu na vrhu?

U bloku „Pregled e-kolegija“ > gumb „Zadnji pristup“ > opcija Zadnji pristup daje pregled kolegija kojima je posljednji put pristupano.

9. Postoji li razlika u ovlastima ako imate ulogu Teacher od uloge Nastavnik?

Postoji, *Teacher* ima sve ovlasti dok je uloga Nastavnik ograničenih ovlasti te ne može dodjeljivati uloge drugim korisnicima.

10. Koju ulogu je najprimjerenije dodijeliti školskoj stručnoj službi (pedagog/psiholog)?

Uz pretpostavku da osoba iz stručne službe ne smije mijenjati sadržaj, ali može vidjeti rezultate, možete dodijeliti ulogu Nastavnik bez ovlasti za uređivanje.

11. Postoje li i neke pisane upute o ovome o čemu nas poučavate?

Pogledajte materijale na poveznici: <https://www.carnet.hr/usluga/udaljenoucenje/> ili padajući izbornik „Priručnici“ na naslovnici sustava Loomen <https://loomen.carnet.hr>. Bit će trajno dostupna i snimka webinara.

12. Ima negdje QR kod s podacima za pristup putem mobilne aplikacije?

Nažalost, ta funkcionalnost trenutno ne radi.

13. Može li se ikako omogućiti prebacivanje tema iz jednog u drugi kolegij (kolegij je razred, a teme su nastavni predmeti)?

Otvorite novu virtualnu učionicu te u bloku „Postavke“ odaberite poveznicu „Uvoz“. „Uvoz“ će omogućiti da u novu virtualnu učionicu uvezete sadržaj nekog postojećeg tečaja. Preduvjet je da ste u oba tečaja u ulozi *Teacher*a.

14. Ako je kolegij razred, a teme nastavni predmeti (dakle više predavača, kako je to koncipirano u našoj školi) kako će sadržaje prebacivati razni predavači. Neće li uvoz "pregaziti" sadržaje drugih?

Uvoz samo dodaje sadržaj u učionicu. Više predavača je svakako problem i potreban je dogovor o prebacivanju.

15. Kada ćete vratiti opciju stvaranja Grupa u administraciji kolegija? Ona je uklonjena kada je počela nastava u 3. mjesecu ali je jako korisna, naročito ako su dva razreda u istom kolegiju (npr. 8.a, 8.b) radi odvajanja aktivnosti i sl.

Mogućnost kreiranja grupa je stalno dostupna.

16. Sada na 3.9 ima u resursima crna ikona H5P i plava ikona H5P. Koja je "native" od 3.9, a koja stari plugin?

Crna ikona je ona koja je bila dostupna i do sada na popisu aktivnosti i koja omogućava kreiranje vlastitog H5P sadržaja. Ikona koja je dostupna kroz editor je nova te omogućava korištenje gotovih materijala iz H5P baze.

17. Zašto više nema mogućnosti da možemo vidjeti (za one učenike s istim imenom) iz koje su škole. To stvara problem ukoliko ne znamo njihovu potpunu e-mail adresu.

Vjerujemo da to stvara problem, međutim potrebno je znati točnu e-adresu učenika.

18. Molim vas informaciju kako se izbriše napravljena učionica.

Nastavnik ne može samostalno izbrisati učionicu. Potrebno je kontaktirati Loomen podršku putem e-pošte loomen@carnet.hr te navesti poveznice na učionice koje želite izbrisati.

19. Postoji li opcija unos dobrih rješenja iz drugih alata? Najviše radim pismene ispite iz matematike pa me interesira uvoz dobrih rješenja iz Geogebra i sličnih alata.

Uvoz materijala iz Geogebra omogućen je kroz aktivnost „Geogebra“ te kroz aktivnost „Zadaća“ za predaju zadaća iz Geogebra.

20. Planirate li vratiti opciju backup kolegija?

Radimo na otklanjanju poteškoća. Nadamo se da će mogućnost biti dostupna u što skorijem roku.

21. Već sam završila davno tečaj Moodle dizajner, ali su mi "nestale" značke. Postoji šansa da do njih dođem?

Tečaj Moodle dizajner održan je na sustavu MOOC. Nakon prijave u sustav provjerite dostupnost znački u svom profilu. Također, provjerite i dostupnost znački u sustavu EMA.

22. Lijepo molim za preporuku korištenja Loomena za nastavu na daljinu u srednjoj školi:

1. jedan tečaj za jedan razred, a teme su predmeti
2. svaki predmet jedan tečaj.

Kod prvog modela koji navodite prednost je što učenici ne moraju pregledavati više učionica, sve je na jednom mjestu. Nedostatak je nepreglednost i dugi popis sadržaja te više nastavnika u jednoj učionici što može dovesti do nehomičnog brisanja sadržaja drugog predmeta. Iako su neke škole koristile ovaj model preporuka je ipak otvoriti učionicu za svaki predmet. U tom slučaju nema miješanja sadržaja više predmeta, veća je preglednost i manje nastavnika u učionici. Može se koristiti i kombinacija modela, primjerice za fakultativnu nastavu.

23. Zašto moram svaki put u Loomenu 3 pri spajanju ići na poveznicu kako bih došla do škole i razreda koje sam napravila u Loomenu3? Zašto nemam odmah kad se prijavim s lijeve strane u navigaciji školu i razrede da im mogu pristupiti?

Nakon prijave u sustav provjerite padajući izbornik „Moji e-kolegiji“. Tamo bi se trebale nalaziti sve učionice u koje ste upisani. Nikako ne biste trebali svaki puta koristiti pretraživanje niti direktne poveznice.

24. Mogu li nastaviti uređivati tečaj koji je zapravo prazan? Kreirala sam ga prije nekoliko godina kad sam krenula s pohađanjem tečaja Moodle dizajner, ali ga nisam završila.

Slobodno možete nastaviti uređivati tečaj.

25. Kako dodati novi blok u tečaj?

Potrebno je u tečaju omogućiti izmjene klikom na gumb „Omogući izmjene“ u gornjem desnom uglu, a zatim iz padajućeg izbornika „Dodaj blok“ (desno dolje), odabrati odgovarajući blok.

26. Pokušala sam postaviti aktivnost Radionica u svoju učionicu. Nisam sigurna da sam uspjela u tome. Ima li negdje kratak tečaj o tome kako se radi radionica?

Upute su dostupne na engleskom jeziku, na mrežnim stranicama Moodle.org, na poveznici: https://docs.moodle.org/39/en/Workshop_activity.

27. Zanimalo bi me, budući da koristim u nastavi Big Blue Button, kako snimiti i pospremiti jednu video lekciju s dijeljenjem sadržaja preko ekrana i poslati je učenicima u virtualnu učionicu?

Prilikom pokretanja BBB-a možete pokrenuti snimanje. Snimka će se pojaviti nakon nekog vremena u vašem tečaju.

28. Koliki je maksimalan broj učenika koji može sudjelovati audio/video u BBB?

Do 250 učenika može biti istovremeno spojeno, ali s ugašenim kamerama i mikrofonom. Preporuka je da ih ne bude više od 50.

29. Pri pokušaju održavanja videokonferencije došlo je do zvučnih smetnji koje su otklonjene tek kada su svi učenici isključili kamere i mikrofoni. Je li to problem koji i ubuduće mogu očekivati jer mi je u nastavi od velike važnosti stalna povratna informacija, i to ne samo verbalna, nego i neverbalna?

Preporuka je da učenici imaju isključene mikrofone i kamere kada ne govore. Naime, kada je 20 učenika na virtualnoj konferenciji onda svaki učenik dobiva istovremeno 20 video signala što je za pristup od kuće je jako puno i stoga može doći do povremenih zastoja. Preporuka je da učenici pale mikrofoni i kamere samo kada pričaju, a ostalo vrijeme je imaju ugašeno.

30. Zašto se u virtualnoj učionici nakon lipnja 2020., neki sadržaji ne mogu otvoriti, npr. audio snimka napravljena alatom samog Loomena?

Morate se obratiti nastavniku na svom tečaju kako bi provjerio postavke aktivnosti.

31. Mogu li se unutar jednog tečaja kreirati grupe za pojedine teme kako bi nastavnik vidio samo svoje učenike?

Tečaj se može podesiti za grupni rad, ali preporuka je kreirati više tečajeva, za svaki predmet posebno, onda je puno lakše raditi za vas i za učenike.

32. Kako napraviti kompletni backup e-kolegija sa sudionicima i sadržajem?

Uloga *Teacher*a nema ovlasti napraviti sigurnosnu kopiju sadržaja s korisničkim podacima iz sigurnosnih razloga. Radimo na pokretanju automatskog *backup*a koji bi se odvijao svaki dan.

33. Što ako učenika ne mogu pronaći kroz ručni upis? Na primjer: učenik ima identitet ime.prezime12... ali taj se učenik ne pojavljuje u padajućem izborniku. Ima 9, ima 11, ima 145, ali nema 12.

Da bi bio vidljiv u sustavu učenik se prethodno treba prijaviti u sustav Loomen. Učenik iz primjera nikada nije pristupio sustavu Loomen, stoga nije vidljiv na popisu.

34. Nakon zadnje nadogradnje Loomena pitanja tipa CodeRunner koja su radila sada mi ne rade (javlja grešku error from the sandbox), a u Loomenu 3 nema mogućnosti izbora toga pitanja. Zanima me što trebam korigirati da pitanje opet bude funkcionalno i hoće li taj tip pitanja biti omogućen na Loomenu 3.

Pogreška je otklonjena i sada bi sve trebalo raditi neometano. Zbog ograničenih resursa na sustavu Loomen 3 nije u planu omogućavati ovaj tip pitanja.

35. Treba li kratica e-kolegija sadržavati datum i ima li ograničenja koliko znakova može imati? Može li recimo biti početno slovo?

Kratica ne treba sadržavati datum. Nema ograničenja u broju znakova no ona mora biti jedinstvena (treba biti različita od već postojećih kratica na sustavu).

36. Često radim u grupama. Kako jednostavno unutar kolegija formirati grupe?

Morate u postavkama kolegija omogućiti grupe, zatim u „Korisnici“ -> „Grupe“ kreirati grupe polaznika. Možete iskoristiti i grupe za upisivanje korisnika. Primjerice, ako polaznici nisu upisani u tečaj, onda kreirajte grupe sa zaporkom te pozovite polaznike da se prijave na vaš tečaj koristeći zaporku za grupu. Na ovaj način polaznik će istovremeno biti upisan na tečaj te u određenu grupu.

37. Je li moguće za isti razred prilagoditi izgled tako da imamo posebno sadržaje prošle školske godine, a posebno nove. Naime, svi učenici i profesori su prijavljeni. Sada bi kao teme htjeli nove predmete ali i da se može pristupiti prošlogodišnjima. Organizirali smo za razred jednu virtualnu učionicu u kojoj su teme zapravo predmeti.

Savjet je da škola imenuje administratora kategorije za vašu ustanovu koji bi mogao kreirati kategoriju „Arhiva“ te u nju prebaciti stare tečajeve. Ta arhiva može biti skrivena tako da joj mogu pristupiti nastavnici, ali ne i učenici. Isto tako savjetujemo da za svaki predmet kreirate poseban tečaj, puno će vam biti lakše i jednostavnije raditi te pratiti rad učenika.

38. U posljednje vrijeme (u školi) i nakon odjave ostajem prijavljena u sustavu Loomen. Zašto?

Potrebno je nakon odjave ugasiti web preglednik, to bi trebalo pomoći.

39. Ne mogu sa popisa Moji e-kolegiji obrisati one koje više ne koristim ili ih nema.

E-kolegije na kojima ste nastavnik možete sakriti u postavkama ili postavite datum isteka kolegija. Ako ih želite trajno izbrisati kontaktirajte Loomen podršku putem e-pošte loomen@carnet.hr te pošaljite poveznicu kolegija koji želite izbrisati. Za e-kolegije

na kojima ste polaznik provjerite postoji li u bloku „Postavke“ poveznica za ispis iz kolegija. Ako ne postoji, potrebno je kontaktirati nastavnika e-kolegija i zamoliti za ispis.

40. Što je s virtualnim učionicama Škole za život za čije je zadatke istekao rok? Odnosno, hoće li se iste ponoviti ili postoji mogućnost produljenja roka? Na primjer, ja sam u sustav ušla kada je učionica bila već pri kraju, mogu pregledavati materijale, no ne mogu poslati zadatke, dobiti značku i sl.

Potrebno je kontaktirati organizatore putem e-pošte kurikulum@mzo.hr te zamoliti za informacije.

41. Zašto dolazi do gubljenja zvuka na vašoj, a i na drugim virtualnim učionicama (jer ih često koristim)?

Razlog može biti mala brzina interneta na vašoj lokaciji.

42. Mogu li se učenici iz jednog razreda (jednog kolegija) prebaciti grupno u drugi razred (kolegij) ili se trebaju upisivati pojedinačno?

Nastavnik ih ne može jednostavno prebacivati iz jedne učionice u drugu, ali može postaviti samostalni upis pomoću kojega se oni sami upisuju (preporučeno uz zaporku).

43. Neki su učenici pristupali preko mobitela i onda ih sustav nije registrirao. Da li se na to može utjecati?

Sustavu Loomen je moguće pristupiti bez obzira na uređaj, međutim radi ugodnijeg rada svakako savjetujemo korištenje računala.

44. Možete li uskoro doraditi Loomen tako da datume prikazuje na hrvatskom jeziku i u formatu koji se koristi u Hrvatskoj (mjesec se ne piše velikim početnim slovom)?

Prikaz datuma bi vrlo skoro trebao biti prilagođen za hrvatski jezik.

45. Funkcionira li na Loomenu plugin za RegExp u Cloze pitanjima (tipovi REGEXP_C / RXC i REGEXP / RX)?

Za sada u Cloze pitanjima nemamo dostupne tipove pitanja koje navodite.

„Podrška učenicima kroz učinkovitu suradnju, komunikaciju i povratno informiranje“

Održan: petak, 25. rujna 2020. godine

1. **Možete li objasniti digitalni alat *Blue Jeans*. Hvala.**

Blue Jeans je komercijalni videokonferencijski alat koji je moguće besplatno isprobati tijekom probnog razdoblja. Nudi većinu usluga koje nude videokonferencijski alati, primjerice održavanje i snimanje video poziva ili dijeljenje zaslona i datoteka, stoga se može primijeniti u nastavi koja predviđa sinkronu komunikaciju između sudionika.

„Metode poučavanja u online okruženju i u učionici – nastava kao dijalog“

Održan: četvrtak, 8. listopada 2020. godine

1. Što je najvažnije u radu preko Teamsa?

U radu preko Teamsa, ili bilo koje druge platforme, ne postoji jedna stvar koja je najvažnija, nego niz stvari o kojima je potrebno voditi računa da bi nastava na daljinu bila što uspješnija. Što se same aplikacije Teams tiče, kao jednu od njenih najvećih prednosti nastavnici i učitelji ističu jednostavnost korištenja i brzu prilagodbu na rad u alatu, kako samih nastavnika, tako i učenika. Nadalje, druga najčešće istaknuta mogućnost je formiranje soba, tj. učionica unutar kojih su nastavnici organizirali nastavu za pojedine razrede. Mogućnost komunikacije individualno ili grupno također su visoko na listi prednosti (npr. chat, videokonferencije i drugi komunikacijski alati). Nastavnici su kao dodatnu mogućnost istaknuli povezivanje s OneDrive pohranom u oblaku. Kao nedostatak neki nastavnici su naveli da je rad u Microsoft Teamsu kompliciran. Više o prednostima i nedostacima aplikacije pogledajte na našoj stranici za nastavu na daljinu: <https://www.carnet.hr/wp-content/uploads/2020/08/Online-sustavi-za-organizaciju-i-provo%C4%91enje-nastave-na-daljinu1.pdf>

2. Koliko tehnologije u nastavi? Često pretjerujemo!

Pravo pitanje možda i nije koliko, nego zašto. Ako je svrhovito i motivira učenike na rad, onda je tehnologija dobrodošla. Međutim, ako se ista aktivnost može izvesti na jednako kreativan i motivirajući način, onda je dobro odmaknuti se od tehnologije. Jednostavan je primjer proučavanje biljnog svijeta - ako možete izaći s učenicima van u školski park, je li uistinu potrebno gledanje bilja na ekranu (ili u knjizi, u tom slučaju)?

3. Koliko su studenti tada raspolagali potrebnim tehnologijama ?

Akcijska istraživanja sa studentima provodila su se od 2009./2010. do 2017./2018. Tijekom vremena, kako se tehnologija razvijala i postajala sve dostupnija, i oni su preko pametnih telefona, koje su gotovo svi imali, mogli koristiti sve potrebne aplikacije za rad sa stranim jezikom, ali i Google prezentacije na mobitelima za grupni rad, snimanja i slično. Na samim počecima to nije bilo tako jer mnogi nisu imali računalo kod kuće. Neki su ostajali u fakultetskoj knjižnici kako bi napravili svoje zadatke.

4. Nastavnik mora raditi po propisanom udžbeniku. Smije li sam mijenjati kad moramo pratiti kurikulum?

Kurikulum je obavezan, ali udžbenik nije. Bitno je da pročete ono što je propisano kurikulumom, odnosno planom i programom. Kako ćete to napraviti s učenicima - nema ograničenja.

5. U online nastavi koristio sam, kao i u razredu, dijalošku metodu i kao najveći problem pokazala mi se niska razina pismenosti učenika, te njihovi kratki i šturi odgovori, korištenje žargona i slično. Radi se o srednjoj strukovnoj školi. Na žalost, neki roditelji su mi komentirali da su probleme s pismenošću primijetili i kod nekih nastavnika. Je li se taj problem javljao i drugim nastavnicima ?

Naše je iskustvo da je jedan od glavnih razloga zašto učenici ne ulaze u pisane prepiske taj što se boje pokazati svoje neznanje. Na početku je jako važno postaviti jasna pravila vezana za ruganje (verbalno i neverbalno) i stvoriti atmosferu da se usude sve reći/napisati. Drugi je korak da ih naučite da su greške dobrodošle jer da ih nema, ne biste imali na čemu učiti. Dobra je ideja skupiti sve greške koje su pravili na forumima i onda im uopćeno analizirati, a i raditi individualne izvještaje koje samo oni mogli vidjeti. Uz ukazivanje na grešku dobro je unijeti i malo šale i reći - "Hvala vam/ti na ovoj odličnoj grešci, kroz nju možemo puno naučiti..."

6. Gdje možemo nabaviti knjigu "Lijeni učitelj.."?

Knjigu „Priručnik za lijenog učitelja - Kako vaši učenici nauče više kada podučavate manje“ objavila je izdavačka kuća Ostvarenje i moguće ju je nabaviti u Hrvatskoj. Provjerite dostupnost i u vašim knjižnicama.

7. Na koji način se učitelji mogu uključiti u akcijska istraživanja?

Akcijska istraživanja možete provoditi sami, ali uvijek je dobro imati zajednicu praktičara koja istovremeno provodi akcijska kako bi se osiguralo stalno praćenje kritičkih prijatelja i njihova podrška. Pokušajte prijaviti neki projekt koji će uključivati i provedbu akcijskog istraživanja ili se umrežite s kolegama koji bi isto htjeli provoditi akcijska istraživanja. Možete se javiti na e-adresu helpdesk@carnet.hr za dodatnu podršku vezano za akcijska istraživanja ili postojeće projekte kroz koje se ona provode.

8. Kako gledate na drastičnu razliku u vremenu potrebnom za pripremu za nastavu na daljinu u odnosu na potrebno vrijeme za učioničku nastavu?

Predviđeno vrijeme za pripremu je drastično prekratko za pripremu. Volontirali smo...

Nastava na daljinu zahtijeva drugačije metode rada i neke značajnije prilagodbe. Količina gradiva predviđena za nastavu uživo jednostavno je prevelika za nastavu na daljinu. Kao što je i bila preporuka iz MZO-a, potrebno je prilagoditi gradivo i izdvojiti ono što je bitno. Planirajte svoje vrijeme - kad ste dostupni i koliko, i o tome obavijestite učenike. Probajte kombinirati sinkrone i asinkrone aktivnosti jer i na taj način možete smanjiti količinu gradiva koju ćete morati slati i obrađivati u nekom trenutku. Na primjer, za uvođenje novog gradiva možete povremeno uvesti sinkronu (videokonferencijsku) nastavu i na taj način izbjeći prepisivanje plana ploče ili udžbenika i individualno pregledavanje učeničkih radova. Tijekom takvog sata možete kroz kombiniranje različitih aktivnosti (kvizove, vođenu raspravu, raspravu u grupama) pratiti njihov rad. U nastavi na daljinu često šaljete iste ili slične odgovore učenicima i zato nije loša ideja imati nekakav repozitorij s odgovorima koje možete slati prema potrebi. Druga opcija je da snimate svoje komentare dok pregledavate učeničke radove i na taj način ne morate sve zapisivati. Za druge aktivnosti koje pomažu kod planiranja i provedbe nastave na daljinu, pogledajte naše webinare sa stranice za nastavu na daljinu.

9. Što mi na kraju ocjenjujemo? znanje učenika ili njihovu sposobnost rada s tehnologijom?

Ocjenjujete znanje, a tehnologije su tu da pomognu u razvoju tog znanja.

10. Mogu li rasprave na Facebooku zamijeniti pisanje eseja? (Smatram da rasprave a facebooku ne mogu zamijeniti pisanje eseja, jer esej je pisana rasprava koja zahtijeva sintezu i evaluaciju cijelog argumentacijskog polja vezanog uz neki problem, što je najviša razina znanja. Da ne govorimo o pismenosti.)

Kvalitetne pisane rasprave također zahtijevaju sintezu i evaluaciju argumentacijskog polja. One, štoviše, zahtijevaju dodatne vještine ulaska u dijalog s drugim i/ili različitim argumentacijskim poljima. Konstruktivno sudjelovanje u pismenim raspravama puno se rjeđe podučava, a riječ je o prijeko potrebnoj vještini za današnje vrijeme kad se javno-politički stavovi često oblikuju na temelju rasprava na društvenim mrežama.